
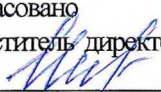

Министерство образования и науки Республики Татарстан
Государственное автономное профессиональное образовательное учреждение
«ЕЛАБУЖСКИЙ ПОЛИТЕХНИЧЕСКИЙ КОЛЛЕДЖ»

Рассмотрено
на заседании ЦМК ОУД и ОГСЭ

В.Г. Романова
«27» августа 2022 г.

Согласовано
Заместитель директора по УМР

О.С. Шарборина
«29» августа 2022 г.

Согласовано
Заместитель директора по УТР

А.В. Шимухаметова
«29» августа 2022 г.

**РАБОЧАЯ ПРОГРАММА УЧЕБНОЙ ДИСЦИПЛИНЫ
ОГСЭ.06 ТАТАРСКИЙ ЯЗЫК (ДЕЛОВОЕ ОБЩЕНИЕ)**

**Специальность: 09.02.07 Информационные системы и
программирование, квалификация разработчик веб и
мультимедийных приложений**

г. Елабуга, 2022 г.

“Татар теле” предметыннан төзелгән эш программасы түбәндәге дәүләт документларына нигезләнеп ясалды:

1. “Мәгариф турында” Россия Федерациясенең федераль Законы (29.12.2012 №273-ФЗ);

2. “Мәгариф турында” Татарстан Республикасы Законы (гамәлдәге редакциядә);

3. “Татарстан Республикасы дәүләт телләре һәм Татарстан Республикасында башка телләр турында” Татарстан Республикасы Законы (2004 нче ел, 1нче июль)

4. Гомуми белем бирү оешмаларында рус телендә сөйләшүче балалар өчен “Татар теле” предметыннан үрнәк программа, - Казан китап нәшрияты, - 2016

5. Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районы “Алабуга политехник көллияте», дәүләт автоном һөнәри бирү учреждениесенең 2022-2023 нче уку елына уку планы.

09.02.07 Информационные системы и программирование, квалификация – программист (Приказ Минобрнауки России от 9 декабря 2016 года №1547) белгечлеге буенча төзелгән эш программасы Федераль Дәүләт стандартларында күрсәтелгән гомуми белем бирү нәтижеләренә куелган таләпләргә нигезләнеп эшләнде.

Төзүче оешма: Урта һөнәри белем бирүче «Алабуга политехник көллияте» дәүләт автоном мәгариф учреждениесе

Төзүче: Мөхәмәдеева Рәмзия Мәкмүн кызы, укытучы

ЭЧТӨЛӨК

1. УКУ ФӨНЕНЕҢ ЭШ ПРОГРАММАСЫ ПАСПОРТЫ	4
2. УКУ ФӨНЕНЕҢ ТӨЗЕЛЭШЕ ҺӘМ ЭЧТӨЛӨГӨ	9
3. УКУ ФӨНЕН ТОРМЫШКА АШЫРУ ШАРТЛАРЫ	12
4. УКУ ФӨНЕН ҮЗЛӨШТӨРҮНӨ ТИКШӨРҮ ҺӘМ БӨЯЛӨҮ	14

1. УКУ ФӘНЕНЕҢ ЭШ ПРОГРАММАСЫ ПАСПОРТЫ

ОГСЭ.06 ТАТАР ТЕЛЕ (ЭШЛЕКЛЕ АРАЛАШУ)

1.1. Программаның куллану өлкәсе

Татар теле (эшлекле аралашу) эш программасы урта һөнәри белем бирүнең техник һәм социаль икътисад 09.02.07 Информационные системы и программирование, квалификация – программист белгечлеге өчен төзелде. Базис укыту планы белән эшләүче урта һөнәри белем бирүче «Алабуга политехник көллияте» дәүләт автоном мәгариф учреждениясендә татар телен укыту программасы 4 бүлектән тора: уку фәнненең эш программасының паспорты, уку фәнненең төзелеше һәм эчтәлеген, уку фәнненең тормышка ашыру шартлары, фәнне үзләштерүнең нәтижәсен тикшерү һәм бәяләү.

1.2. Фәнненең һөнәри белем бирү төзелешендә тоткан урыны

ОГСЭ. 06 Татар теле (эшлекле аралашу) укыту дисциплинасы гомуми белем бирү дисциплиналары блогы эченә керә һәм икенче курста өйрәнелә.

1.3. Фәнненең максаты һәм бурычлары – әзерлек дәрәжәсенә таләпләр: белем бирү, танып белү, үстерү.

Белем бирү:

– коммуникатив компетенция, татар телендә сөйләшүчеләр белән телдән яки язмага аралашу күнекмәләре булдыру: коммуникатив бурычлар куя һәм хәл итә белү;

– адекват рәвештә аралашуның вербаль һәм вербаль булмаган чараларыннан, сөйләм этикеты үрнәкләреннән файдалана алу, итәгәтләр һәм киң күңелле әңгәмәдәш булу.

Укучылар 1-9 нчы сыйныфларда алган белемнәрен тагын да тулыландыралар, киңәйтәләр, гомумиләштерәләр. Урта баскычта өйрәнелгән темалар буенча сөйләшә белүдән тыш, Татарстанның экономик үсеше, фәнни һәм мәдәни үсеше, халыкара элементләре, Россиядә һәм дөньяда тоткан урыны, Татарстанның югары уку йортлары, Татарстандагы яшьләр хәрәкәтләре турында иркен аралашуга чыгару максат итеп куела. Шулай ук укучыларны кызыксындырган, борчыган мораль проблемалар буенча да

әңгәмәгә керә белүләре күзаллана. Гомумән алганда, 1-9 нчы сыйныф программасын кабатлау, программа темалары буенча сөйләмне камилләштерү күз алдында тотыла.

Танып белү:

Татарстан Республикасында яшәүче һәр милләт кешесе үз халкының һәм янәшәдә яшәүче башка милләتلәрнең бәйрәмнәрен, традицияләрен аңларга, хөрмәт итәргә, әдәбият-сәнгать вәкилләренең ижади казанышлары белән үзенең рухи үсешен баета алу мөмкинлегеннән файдаланырга тиеш.

Татар теле өйрәнүне – “башка дөньяга тәрәзә ачу” булырлык һәм шуның аркылы укучының үз яшәешен тулырак аңлавына ярдәм итәрлек итеп оештыру зарур.

Үстерү:

Шәхеснең белемле булуы, тәрбиялелек һәм аның фикерләү сәләте үсеше дәрәжәсеннән дә тора. Югары баскычта балаларның психик үсешен фикерләүне үстерү белән бәйле психик функцияләр: логик фикерләү, сәбәп-нәтижә бәйләнешләрен табу, индуктив һәм дедуктив фикер йөртүне үстерүгә аеруча игътибар таләп ителә. Үзләштерү процессы уңышлылыгының алшарты булган универсаль уку гамәлләрен куллана белүне камилләштерү – төп максатларның берсе.

Тәрбия :

Укучыларның тиешле дәрәжәдәге тәрбиялеләгеннән башка укуту процессын оештыру мөмкин түгел. Шуңа күрә программа эчтәлеген сайлаганда, материалның тәрбияви мөмкинлекләре исәпкә алынды: сөйләм предметы булган әхлакый проблемалар аша укучының үзенә һәм үзенең әйләнә-тирәсендәге кешеләргә карата, тормыштагы яшәеш проблемаларына карата **шәхси кыйммәтләр формалаштыру максат итеп куелды.**

Укутуның планлаштырылган нәтижәләре

Күрсәтелгән максатлар нигезендә татар теле **укутуның планлаштырылган нәтижәләре** билгеләнде.

Укутуның шәхескә кагылышлы нәтижәләре:

– урта гомуми белем бирү мәктәбәндә телне гамәли үзләштерү нәтижәсендә укучыларда татар теленең күп мәдәниятле дөньядагы роле һәм мөһимлегә турында күзаллаулар формалашу;

– татар мәдәниятенә укучылар өчен булган катламы белән танышу, башка мәдәнияткә карата ихтирам хисе уяну, аларда ватанпәрвәрлек хисе уяну;

– әхлакый кагыйдәләрдә ориентлашу, аларны үтәүнең мәжбүрлеген аңлау;

– шәхесара һәм мәдәниятара аралашуда татар теленә карата ихтирамлы караш булдыру һәм аны яхшы өйрәнү теләге туу.

Укытуның предмет нәтижәләре

Монологик сөйләм:

– программа кысаларындагы эчтәлек буенча әңгәмәдәшенең сөйләмен аңлай, аңа үз карашыңны әйтә, яңа мәгълүматны чагыштыра һәм бәяли белү;

– гади һәм кушма жөмлөләрне кулланып, тормышта булган хәлләр, ишеткән яңа мәгълүматлар, үзеңне борчыган проблемалар турында хәбәр итә белү;

– программада тәкъдим ителгән әхлакый проблемалар буенча үз фикереңне белдерә белү.

Диалогик сөйләм:

– аралашу процессында төрле репликаларны кулланып, үз фикереңне әңгәмәдәшенә аңлата белү;

– конкрет проблема буенча әңгәмәдәшен белән бәхәсләшә һәм үз фикереңне дәлилли белү;

– программада тәкъдим ителгән проблема буенча әңгәмәдәшләрнең белән иркен аралашуга чыгу.

Тыңлап аңлау:

– программада тәкъдим ителгән эчтәлек нигезендә төрле төрдәге тыңлап аңлау күнегүләрен үти белү; сүзләрне, жөмлөләрне ишетеп тәржемә итә белү; зур булмаган аутентив яки адаптацияләнгән әдәби әсәрләрдән өзекләрне, мәгълүмати характердагы текстларны, вакытлы матбугат язмаларын тыңлап аңлап, эчтәлеге буенча фикер әйтү, аралашуга чыгу;

– әңгәмәдәшенең татарча сөйләмен тулысынча аңлау, теле-радио тапшыруларны тыңлап, өлешчә аңлау.

Уку:

– уку текстларын татар теленең әйтелеш нормаларын саклап, сәнгатьле һәм аңлап уку;

– укыган текстның эчтәлеген логик бөтеннәргә бүлә белү, план төзи белү;

Язу:

– укылган әсәр, андагы проблема буенча үз фикереңне язмага житкерә белү;

– күргән һәм ишеткән турында хикәяләп язу;

– рәсми кәгазьләрне (гариза, автобиография, характеристика, резюме) яза белү;

– әхлакый проблемага карата үз фикерләреңне язу, ижади биремнәр үтәү.

1.4. Тәрбия эше аша укучыларның шәхси нәтижәләрен формалаштыру:

Ш5 – Үз халкыңның мәдәниятен, тарихын, туган илеңне ярату, Россиянең күпмилләтле халкының традицияләрен кабул итү;

– Ш8 - Этнокультур, социаль, конфессиональ һәм башка төркемнәргә хөрмәт белән карау. Күпмилләтле Россия дәүләтендә яшәүчеләрнең мәдәни традицияләрен саклауга, үстерүгә, күрсәтүгә өлеш керту;

Фәнне өйрәнгәнән соң түбәндәге компетенцияләр үзләштерелергә тиеш:

ГК 01 Төрлө контекстларга карата профессиональ эшчэнлек мэсьэлэлэрен чишү ысулларын сайлау.

ГК 02 Профессиональ эшчэнлек мэсьэлэлэрен үтэү өчен кирэк булган информацияне эзлэү, анализлау һәм интерпретациялэү.

ГК 03 Үз профессиональ һәм шәхес үсешен планлаштыру һәм реализациялэү.

ГК 04 Коллективта һәм командада эшли белү, коллегалар, житәкчеләр, клиентлар белән эффектив сөйлөшү-аңлашу.

ГК 05 Социаль һәм мәдәни контекст үзенчәлеклэрен исәпкә алып телдән һәм язма коммуникацияне дөүлөт телендә гамәлгә ашыру.

ГК 06 Гражданлык-ватанчылык позицияне, традицион гомумкешелек кыйммәтлэргә нигезлэнгән аңлы тәртипне күрсөтү.

ГК 09 Профессиональ эшчэнлектә информацияне технологиялэрен куллану.

1.5.Фәнне үзлөштөрү өчен сәгатъләр саны:

- максималль уку йөклөнөшө: **72 сәгать**;
- шул исәптән мөжбүри аудитор уку йөклөнөшө: **70 сәгать**.

2. УКУ ФӘНЕНЕҢ ТӨЗЕЛЭШЕ ҺӘМ ЭЧТӘЛЕГЕ

2.1. Укыту фәненең төрләрә һәм саны

Укуның эш төрләрә	Сәгатьләр саны
Укучының максималъ уку йөкләнеше	72
Мәжбүри аудитор уку йөкләнеше	70
Шулай ук:	
Практик эшләр	70
Укучының үзлегеннән эше (барысы)	2
Чыгарылыш нәтижәсе дифференциаль зачёт	

2.2. Уку программасынның эчтәлеге һәм тематик планы ОГСЭ.06 Татар теле (эшлекле аралашу)

Бүлекләр һәм темалар исемлеге	Укыту материалының эчтәлеге, практик эш, укучыларның үзлектән эше	Үткәрелгән вакыты (сәг.)	Үзләш. дәрәжәсе
1 нче бүлек. Эшлекле аралашу этикасы. Һөнәр сайлау.		20	
Тема 1.1 Телләр белгән-илләр белгән.	Икетеллек-дәүләт телләре буларак татар һәм рус телләре. Төрки телләрнең килеп чыгышы һәм формалашуы.	2	2
Тема 1.2 Аралашуның этик нормалары.	Аралашуның этик нормалары.	4	2
Тема 1.3 Һөнәр сайлау.	Телгә карата күнегүләр. Һөнәр сайлау, татар теленең әһәмияте. Киләчәккә юл сайлау. Теләк һәм мөмкинлекләр. Уку йортлары һәм без сайлаган Һөнәрләр.	2	2
Тема 1.4 Коллективта уңай психологик климат булдыру.	Коллективта уңай психологик климат булдыру. Әхлаклылык ягыннан коллективка бәя бирү. Әңгәмә. Тест.	4	2
Тема 1.5 Конфликт һәм аны чишү.	Конфликт һәм аны чишү. Ижади дискуссия. Рольле уеннар.	4	2
Тема 1.6 Практик эш.	Практик эш. Сорау-жавап формасында эшләү. Докладлар тыңлау.	2	2
Тема 1.7 Контроль эш.	1 нче бүлек темаларына карата контроль эш.	2	3
2 нче бүлек. Эшлекле аралашуның төп формалары.		24	
Тема 2.1 Вербаль аралашу.	Тест. Күнегү-күзәтүләр “Ышан миңа”, Вокаль каршылыклар һ.б.	4	2
Тема 2.2 Публика алдында чыгыш ясау сәнгате.	Фонетик күнегүләр. Рольле уеннар.	4	2
Тема 2.3 Вербаль булмаган коммуникация.	Әңгәмә. Рәсемнәр, картиналар өстендә практик эш. “Хисләрне аңла” күнегүе.	2	2
Тема 2.4 Эшлекле аралашуны оештыру сәнгате.	Әңгәмә. Сүзлекләр белән эш. Сөйләмнең төгәллеген, жыйнаклығын үстерүгә юнәлтелгән күнегүләр.	2	2
Тема 2.5 Эшлекле әңгәмәләр, сөйләшүләр.	Эшлекле әңгәмәләр, сөйләшүләр. Лекция. Рольле уеннар.	4	2
Тема 2.6 Киңәшмәләр, презентацияләр.	Киңәшмәләр, презентацияләр. Уен “Эшлекле киңәшмә”.	4	2
Тема 2.7 Эшлекле аралашу сәнгате – аның нәтижеләлеге билгеләүче фактор.	Ижади дискуссия. Публика алдында сөйләргә әзерләнү һәм чыгыш ясау.	2	2

Тема 2.8 Контроль эш.	2 нче бүлек темаларына карата контроль эш.	2	3
3 нче бүлек. Эшлекле аралашуның нәтижелелеге.		18	
Тема 3.1 Эффектив аралашуның стратегиясе һәм тактикасы.	Эффектив аралашуның стратегиясе һәм тактикасы. Лекция. Өңгәмә.	4	2
Тема 3.2 Нәтижәсез аралашуга китерүче сәбәпләр.	Дискуссия. Тест. Рольле уеннар “Комплимент”, “Таныш булуйк!”	2	2
Тема 3.3 Эшлекле аралашуда нәтижәсезлеккә китерүче психологик каршылыкларны жиңү юллары.	Эшлекле аралашуда нәтижәсезлеккә китерүче психологик каршылыкларны жиңү юллары. “Эшлекле сөйләшү стильләре” (уен-тест), рольле уен “Конфликтлар”.	2	2
Тема 3.4 Хезмәт урынында этикет.	Лекция. Өңгәмә. Рольле уеннар “Гражданнарны кабул итү”, “Телефон аша эшлекле аралашу”.	4	2
Тема 3.5 Эшлекле аралашуның нәтижелелеген бәяләү.	Ижади дискуссия. Докладлар тыңлау һәм фикер алышу.	2	2
Тема 3.6 Практик эш.	Эшлекле уен “Компания президентын сайлау”.	2	2
Тема 3.7 Контроль эш.	3 нче бүлек темаларына карата контроль эш.	2	3
4 нче бүлек. Эшлекле аралашуда документациянең әһәмияте.		8	
Тема 4.1 Эшлекле аралашуның язма формалары буларак эш кәгазьләре.	Эш кәгазьләре һәм алар белән эшләү принциплары турында лекция.	4	2
Тема 4.2 Практик эш.	Практикум. Язма документация өстендә эшләү технологиясе.	2	2
Тема 4.3 Контроль эш.	4 нче бүлек темаларына карата контроль эш.	2	2
Дифференцированный зачет		2	
Всего:		72	

Уку материалын үзләштерү дәрәжәсен характерлау өчен түбәндәге билгеләр кулланыла:

1. – танышу (элек өйрәнелгән объектларны, үзлекләрен тану);
2. – репродуктив (үрнәк, инструкция яки житәкчелегендәге эшчәнлекне башкару);
3. - нәтижәле (эшчәнлекне планлаштыру һәм мөстәкыйль үтәү, проблемалы мәсьәләләрен хәл итү).

3. УКУ ФӘНЕН ТОРМЫШКА АШЫРУ ШАРТЛАРЫ

3.1. Минималь материал – техник тәмин ителешкә таләпләр

Фән программасы тормышка ашыру кабинет булуны таләп итә: татар теле һәм әдәбияты кабинеты.

Уку кабинетының жиһазлары:

- язу тактасы, киём шкафы, китап шкафы, өстәл (укучылар өчен), өстәл (укытуучылар өчен), урындыклар, интерактив такта.

Күрсәтмә пособиеләр:

- язучылар портретлары, алфавит, кагыйдәләр стенды, РФ һәм ТР президентлары портретлары.

3.2. Укытуның информация тәмин ителеше

Әдәбият:

Укытучы өчен:

1. Татар теле. 10-11 сыйныфлар: татар телендә гомуми белем бирү оешмалары өчен уку әсбабы/М.З. Зәкиев, Н.В. Максимов.-Казан: татар китап нәшрияты, 2019.-334б.

2. Махмудов А.Г., Гараева Н.Г., Мухаметзянова Л.Ю. Татар әдәбияты= Татарская литература: Учебник – хрестоматия для студентов сред. спец. заведений.-Казань: Магариф, 2020.-631с.

Студентлар өчен:

1. Галиуллин К.Р., Раскулова Р.И. Татар теленең орфографик сүзлеге.- Казан: Магариф, 2010.-399 б.

2. Гарифуллин С.Ф. Татарча-русча-инглизчә сүзлек.- Казан: Татарстан Республикасы "ХӘТЕР" нәшрияты, 2010.-296 б.

3. Насибуллина Р.Н. Татарский язык в таблицах и схемах для русскоязычных учащихся.- Казань: Гыйлем, 2013.- 64стр.

4. Шаяхметова Л.Х. Татарский язык: интенсивный курс.- Казань: Татар.кн. изд.-во, 2012.- 223с.

Интернет – чыганаclar

1. Татар теле һәм әдәбияты — Википедия [ru.wikipedia.org/wiki/Татар теле](http://ru.wikipedia.org/wiki/Татар_теле)

2. Казан шәһәре администрациясенең рәсми сайты Week-end в Казани.
tatarlar.ru>rubriki/tatresources.html

3. Мин татарча сөйләшәм www.proshkolu.ru

Өстәмә:

1. Таблицалар һәм плакатлар; алышына торган жиһаз һәм күргәзмә эсбаплары;

2. Русско –Татарский словарь, Ф.А.Ганиев, Ф.Ф.Гаффарова, Казань Татарское книжное издательство;

3. Татарча – русча уку – укыту сүзлеге, Ф.А.Ганиев, И.А.Абдуллин, Мәскәү “Рус теле”; “Диктантлар жыентыгы” Ш.Р.Сайкин;

4. “Хәзерге татар әдәби теле” Ф.С.Сафуллина, М.З.Зәкиев;

5. “Башлэнгыч мәктәптә татар теле укыту методикасы” С.Г.Вагыйзов, Р.Г.Вәлитова; “Татар теленең орфографик – орфоэпик сүзлеге” Х.Сәлимов;

6. “Морфология” М.М. Нигъмәтуллов. “Татар лексикологиясе” Х.Сәлим;

7. “Татар теле” Ч.М.Харисова.

4. ФӘННЕ ҮЗЛЭШТЕРҮНӨН НӘТИЖӘСЕН ТИКШЕРҮ ҺӘМ БӘЯЛӘҮ

Укыту нәтижәсе (белергә, эшләргә тиеш)	Уку нәтижәләрен тикшерү һәм бәяләү формалары һәм алымнары
<p>1. Фонетика, лексика тармаклары турында, сузыкларга һәм тартыкларга хас орфоэпик һәм орфографик нормаларны белү, аваз үзгәрешләренә аңлатма бирә белү.</p> <p>2. Татар теленең сүзлек составын белү. Лексикография буенча тулы мәгълүмат бирә белү.</p> <p>3. Сүз төзелеше, сүз ясалышы, кушымчалар турындагы белемнәрне ныгыту.</p> <p>4. Сүз төркемнәре.</p> <p>5. Язу тарихын белү.</p> <p>Сөйләм эшчәнлегенә таләпләр:</p> <p>1. Орфография, орфоэпия нормаларын үзләштерү, фонетик анализ ясый белү.</p> <p>2. Төрле сүзлекләрдән файдалану күнекмәләрен булдыру.</p> <p>3. Сөйләмдә сүз төркемнәреннән дәрәс һәм урынлы файдалану, төгәл итеп анализлау</p> <p>4. Сүзләргә фонетик, морфологик, синтаксик анализ ясый белү күнекмәләрен булдыру, анализ үрнәкләрен камил белү.</p> <p>5. Сүз ясалышын, төзелешен, сүзтезмәләрен тикшерү үрнәкләрен камил белү.</p> <p>6. Орфографик принциплар һәм аларның нормаларын белү.</p> <p>7. Стилистика һәм сөйләм культурасы нормаларын төгәл белү.</p> <p>8. Пунктуация кагыйдәләреннән дәрәс файдалану.</p> <p>9. Сөйләм эшчәнлегенә буенча тулы мәгълүматлы булу.</p>	<p>Изложение; диктант; тестлар; реферат; сорауларга җавап бирү; күнегүләр эшләү; конспектлар төзү.</p>

Прошито, пронумеровано и скреплено печатью
14 (Семьдесят четыре) листов
Заместитель директора по учебно-методической работе
Шараборина О.С. _____
«29» августа 2022 г.
МП

